

DIDAKTIKA CIZÍCH JAZYKŮ 2030+

Didactics of Foreign Language 2030+

Liudmila Hušková

Recenze na publikaci: BOTLÍK NUC, Tomáš. *Didaktika cizích jazyků 2030+: Vybrané aktuální trendy, aplikace a praktické aktivity do výuky*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2025. ISBN 978-80-7603-493-8.

Publikace *Didaktika cizích jazyků 2030+: Vybrané aktuální trendy, aplikace a praktické aktivity do výuky* představuje prakticky orientovaný příspěvek do oblasti jazykového vzdělávání, který reflektuje aktuální trendy a vybrané didaktické přístupy ve výuce cizích jazyků. Velká pozornost je věnována také využívání digitálních nástrojů či praktickým námětům pro činnostně orientované a na žáka zaměřené aktivity. Autor vychází z bohatých zkušeností z různorodých workshopů, z výuky na základních a středních školách i ze spolupráce s odborníky z Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy. Výsledkem je metodicky promyšlený a zároveň přístupný text, který může sloužit jako inspirace pro začínající i zkušené učitele, lektory či jazykové kouče.

Kniha je rozdělena do tří hlavních oddílů: Moderní trendy ve výuce cizích jazyků, Vybrané aplikace ve výuce cizích jazyků a Praktické tipy do výuky. Každá z těchto částí nabízí konkrétní příklady, doporučení a vybrané pohledy na reflexi současného stavu jazykového vzdělávání v České republice. Jednotlivé trendy, aplikace či tipy jsou v rámci svých oddílů řazeny abecedně, což umožňuje snadné vyhledávání potřebné informace, nicméně podrobný obsah či rejstřík pojmů by v tomto ohledu byl jistě nápomocný.

První oddíl publikace *Moderní trendy ve výuce cizích jazyků* se věnuje vybraným aktuálním teoretickým konceptům a pojmům, které formují současnou didaktiku cizích jazyků. Autor zde představuje například didaktickou analýzu učiva, digitální informační kurátorství, formativní hodnocení, gamifikaci, projektovou výuku, převrácenou výuku, princip BYOD (připojte si své vlastní zařízení), stanovování si výukových cílů podle metody SMART, tandemovou výuku aj. Už z tohoto částečného výčtu je jasné, že se nejedná vždy o zcela nové didaktické přístupy, mnohé mají tradici již dlouhá desetiletí, autor je však sououvzažňuje se současnými požadavky na vzdělávání nejen v České republice, ale i v širších souvislostech. Nejde zde v žádném případě o hloubkovou teoretickou analýzu jednotlivých konceptů

nebo přístupů, jde spíše o jejich reflexi v kontextu současných potřeb jazykového vzdělávání. Autor vždy stručně vysvětluje daný pojem, způsoby jeho aplikace ve výuce a na závěr jsou uvedeny konkrétní náměty a tipy pro jeho využití ve vlastní výuce.

Jako příklad uvedme digitální informační kurátorství, které je zajímavým a relativně novým pojmem ve vzdělávacím kontextu. Autor jej představuje jako schopnost učitele vybírat, upravovat a sdílet digitální obsah vhodný pro výuku. „Úloha učitele jako kurátora by měla začít již při jeho odborné přípravě během studia učitelství na univerzitě, kdy si v rámci didaktických kurzů a praxí tvoří první úložiště materiálů, s nimiž bude v budoucnu pracovat. Nejedná se pouze o pestrou paletu pracovních listů, odkazů na aplikace, ale i o odkazy na popularizační či odborné zdroje, které mu budou pomáhat tvořit obsah jeho hodin didakticky. Tento způsob práce umožňuje učiteli materiály, se kterými se setká, kriticky hodnotit a dále upravovat.“ (s. 11) Využití nástrojů jako Google Classroom, Evernote či Bibblio umožňuje učitelům vytvářet sbírky materiálů, které podporují autonomní učení žáků a rozvíjejí jejich digitální gramotnost. Publikace zde propojuje kurátorství s konstruktivistickými a konektivistickými principy, což jsou velmi aktuální přístupy nejen v digitálním vzdělávání. Tento přístup může efektivně podporovat i badatelsky orientovanou výuku. Za obzvláště cenné považujeme doporučení k archivaci a třídění výukových materiálů. Autor nabízí 12 konkrétních tipů, jak si učitelé mohou vytvořit systém pro správu digitálních zdrojů, včetně doporučení k online úložištím, anotacím, aktualizaci obsahu a sdílení s kolegy. Tato část je velmi praktická a může výrazně usnadnit každodenní práci učitele. (s. 13–14)

Druhý oddíl *Vybrané aplikace ve výuce cizích jazyků* přináší přehled digitálních nástrojů a aplikací, které autor s několika dalšími vyučujícími testoval ve výuce. Každá aplikace je stručně představena a doplněna příkladem jejího využití ve výuce. Autor rozlišuje digitální aplikace podle jejich funkcí – některé slouží k testování (např. BookWidgets nebo Testportal), jiné k zařazení her a soutěží (např. Kahoot nebo Blooket), další podporují učení mimo školní prostředí (např. ActionBound nebo Hellotalk). Důraz je kladen na praktické využití a přizpůsobení výběru aplikací konkrétním potřebám učitele a žáků. Autor zároveň upozorňuje na nutnost kritického přístupu k online materiálům, neboť ne každý pracovní list či ne každá prezentace je vhodná k použití bez úprav, a to vzhledem k nejrůznějším faktorům (jazyková úroveň, věk, kognitivní dovednosti či zájmy žáků, ale i technické možnosti nebo faktická a jazyková správnost materiálů).

Třetí oddíl publikace *Praktické tipy do výuky* je zaměřen na konkrétní techniky, aktivity a hry, které byly autorem a jeho kolegy ověřeny v praxi a které měly pozitivní dopad pro rozvoj komunikačních dovedností žáků, pro zvyšování jejich motivace a které byly i samotnými žáky pozitivně hodnoceny (s. 6). Autor zde

reflektuje praktické zkušenosti s těmito aktivitami a nabízí doporučení, jak je efektivně zařazovat do výuky. Upozorňuje, že jednorázové použití aktivity nemusí být přínosné, neboť žáci si na formu musí zvyknout, ale zároveň je třeba dbát na to, aby se aktivita neokoukala; některé aktivity také vyžadují vstupní investici času, energie i finančních prostředků (např. na výrobu konverzačních karet), a proto je důležité materiály využívat opakovaně. Představeny jsou zcela konkrétní aktivity, které lze snadno do výuky integrovat přímo, případně je modifikovat dle aktuálních potřeb žákovské skupiny, například barevné špachtle, bingo, bomba, hashtag, krokování, koučovací karty, reklamy a plakáty, špion v cizí zemi, trimino, venkovní úniková hra a mnoho dalších.

Publikace *Didaktika cizích jazyků 2030+* je výborným příkladem propojení teorie a praxe v oblasti jazykového vzdělávání. Nabízí inspiraci, konkrétní nástroje a metodické postupy, které mohou učitelé okamžitě využít ve své výuce. Autor přistupuje k tématu s respektem k různorodosti školního prostředí a potřebám žáků, zároveň však klade důraz na profesionalitu, systematickост a kritické myšlení. Zvláště cenné jsou rady k individualizaci výuky, například při využívání jazykových portfolií nebo reflektivních deníků či stanovování si osobních rozvojových cílů. Autor podporuje roli učitele jako facilitátora, který předává zodpovědnost za učení žákům a vytváří prostor pro jejich aktivní zapojení.

Silnou stránkou publikace je její praktická orientace a aktuálnost. Text je psán srozumitelně, ale zároveň přiměřeně odborně, což umožňuje jeho využití jak studenty učitelství, tak zkušenými pedagogy. Publikace reflektuje výzvy současného školství – digitalizaci, individualizaci, motivaci žáků – a nabízí konkrétní cesty, jak se s nimi vypořádat.

Z hlediska didaktiky cizích jazyků jde o velmi inspirativní text, který by se měl stát součástí knihovny nejen začínajícího učitele jazyků. Jeho přínos spočívá nejen v konkrétních tipech, ale i v podpoře učitelské reflexe, sdílení zkušeností a budování učící se komunity. Publikace může přispět také učitelům druhých cizích jazyků, kteří hledají prostředky k aktivizaci a motivaci žáků.

Mgr. Liudmila Hušková, CSc.

Katedra rusistiky a lingvodidaktiky PedF UK

liudmila.huskova@pedf.cuni.cz

ORCID: 0009-0008-7223-2157